

فکتاب معرفی

- ◆ نام کتاب: نظام‌های اطلاعات جغرافیایی و نظام موقعیت‌یاب جهانی از دیدگاه بهداشت عمومی و اپیدمیولوژی
- ◆ مولف: دکتر محسن رضاییان
- ◆ ناشر: انتشارات نویسنده
- ◆ نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۸
- ◆ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- ◆ قیمت: ۳۰۰۰ تومان

آقای دکتر محسن رضاییان دانشیار اپیدمیولوژی گروه پزشکی اجتماعی در دانشکده پزشکی رفسنجان هستند. ایشان از همکاران خوب نشریه رازی بوده و مقالاتشان همیشه برای رازی و مخاطبان این نشریه مفید و قابل استفاده می‌باشد.

کتاب ایشان دارای شش فصل می‌باشد که هر فصل دارای خلاصه فصل، یک مقدمه و مطالب مربوط به آن فصل می‌باشد. خلاصه فصل و مقدمه کار جالبی است که استفاده از کتاب را راحت می‌کند.

کتاب فوق در ۱۴۴ صفحه تنظیم شده و در صفحه ۱۲۷ که در واقع پیوست کتاب می‌باشد به «آشنایی مقدماتی با نرم‌افزار آرک‌ویو» اختصاص

یافته است. نرم‌افزار آرک‌ویو یکی از رایج‌ترین نرم‌افزارهای نظام اطلاعات جغرافیایی می‌باشد که توسط انستیتو تحقیقات نظام‌های محیطی طراحی گردیده است.

کار جالب توجهی که در این کتاب صورت گرفته است این که در پایان هر فصل، منابع مورد استفاده برای آن فصل نیز آورده شده است. از آنجا که کتاب فوق در نیمه شعبان سال ۱۴۲۹ هجری قمری برابر با ۲۷ مرداد سال ۱۳۸۷ به انجام رسیده است، آقای دکتر رضاییان این اثر را به پیشگام مهدی موعود (عج) تقدیم داشته و آرزوی ظهور هرچه زودتر حضرتش را از درگاه خداوند خواستار شده‌اند.

برای آشنایی بیشتر با این کتاب بهتر دیدیم که پیشگفتار ایشان را با هم مرور کنیم:

به‌دست آوردن، ذخیره، بازیابی، تجزیه و تحلیل و نمایش داده‌های جغرافیایی می‌باشند. این نظام‌ها توانایی اپیدمیولوژیست‌ها و متخصصین بهداشت عمومی را در کار با داده‌های جغرافیایی افزایش چشمگیری داده‌اند. زمانی که این نظام‌ها با شیوه‌های مناسبی از تجزیه و تحلیل‌های آماری در هم آمیزند به‌عنوان یک ابزار بسیار مفید در مطالعه مسایل مربوط به بهداشت جامعه درخواهند آمد.

یکی از مهم‌ترین توانایی‌های نظام‌های اطلاعات جغرافیایی، ارایه نتایج به‌دست آمده از تجزیه و

جهان در سال‌های اخیر شاهد جهش‌های تکنولوژیکی بسیار زیادی بوده است که کاربرد بخشی از آن‌ها تأثیرات شایان توجهی را در تامین، حفظ و ارتقا سطح سلامت انسان‌ها ایفا نموده است. از دیدگاه اپیدمیولوژی جغرافیایی و بهداشت عمومی، پیدایش نظام‌های اطلاعات جغرافیایی Geographical Information Systems (GISs) و نظام موقعیت‌یاب جهانی Global Positioning System (GPS) از جمله مهم‌ترین این جهش‌ها محسوب می‌گردند.

نظام‌های اطلاعات جغرافیایی، نظام‌های خود کار برای

این کتاب مشتمل بر شش فصل می‌باشد. فصول اول و دوم به ترتیب به معرفی نظام‌های اطلاعات جغرافیایی و نظام موقعیت‌یاب جهانی از دیدگاه بهداشت عمومی و اپیدمیولوژی می‌پردازند. کاربرد نظام‌های اطلاعات جغرافیایی و نظام موقعیت‌یاب جهانی در مطالعه بیماری‌های عفونی موضوع فصل سوم می‌باشد. همچنین، کاربرد نظام‌های اطلاعات جغرافیایی و نظام موقعیت‌یاب جهانی در تعیین مکان یک مرکز جدید مراقبت‌های بهداشتی موضوع فصل چهارم و کاربرد این دو نظام در پرستاری موضوع فصل پنجم این کتاب می‌باشد. بالاخره، کاربرد نظام‌های اطلاعات جغرافیایی و نظام موقعیت‌یاب جهانی در ارزیابی مخاطرات زیست‌محیطی کارخانجات و معادن موضوع فصل آخر کتاب و یا فصل ششم می‌باشد.

امیدوارم که مطالعه این کتاب برای متخصصان علوم بهداشتی فارسی زبان مفید فایده بود و بتواند به عنوان مرجعی مناسب جهت پاسخگویی به برخی از سئوالات علمی ایشان قرار گیرد. در خاتمه ضروری است از نظرات ارزشمند سه داور محترمی که متن کتاب حاضر را پیش از چاپ مورد مطالعه دقیق خود قرار داده بودند، سپاسگزاری نمایم.

همچنین، از همکاری صمیمانه مسؤولین و کارکنان معاونت و مدیریت محترم امور پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان در جهت امور داوری و چاپ کتاب نیز قدردانی می‌نمایم.

تحلیل داده‌های جغرافیایی در قالب نقشه‌ها، جداول و نمودارهایی با کیفیت بسیار بالا می‌باشد. پایگاه داده‌ها مهم‌ترین بخش نظام‌های اطلاعات جغرافیایی می‌باشد. با این وجود، باید به این نکته مهم توجه داشت که زمانی می‌توان از مجموعه داده‌های بهداشت عمومی در نظام‌های اطلاعات جغرافیایی استفاده نمود که پایگاه داده‌ها در مرحله اول مورد بازیابی قرار گرفته باشند.

اگرچه بازیابی چنین داده‌هایی مستلزم انجام یک سری از عملیات پیچیده می‌باشد اما نظام موقعیت‌یاب جهانی به راحتی امکان بازیابی این داده‌ها و ورود مستقیم آن‌ها را به نظام‌های اطلاعات جغرافیایی فراهم می‌آورد. این نکته به‌ویژه از آن جهت حایز اهمیت فراوانی گردیده است که از سال ۲۰۰۰ میلادی با افزایش در دقت و کاهش در قیمت گیرنده‌های نظام موقعیت‌یاب جهانی، امکان استفاده هرچه بیشتر از آن‌ها در مطالعه‌های اپیدمیولوژیک و بهداشت عمومی فراهم آمده است.

مجموعه پیشرفت‌های تکنولوژیکی فوق‌منجر به رشد روزافزون مطالعات به‌عمل آمده پیرامون رابطه مکان با سلامت انسان گردیده است که در برخی از آن‌ها تاثیر شگرف مکان بر روی سلامت انسان نشان داده شده است. از آنجایی که شایسته است پژوهشگران علوم بهداشتی فارسی زبان نیز آشنایی کافی با این جهش‌های تکنولوژیکی را کسب نمایند، کتاب حاضر به رشته تحریر درآمده است.

برای این که خوانندگان گرامی نشریه رازی توجه داشته باشند که نظام‌های اطلاعات جغرافیایی چیست، مطلب کتاب را در این زمینه با هم مرور می‌کنیم:

نظام‌های اطلاعات جغرافیایی

مطالعات موجود نشان داده است که در حدود هشتاد درصد اطلاعات مورد نیاز به منظور اتخاذ تصمیمات مقتضی در سطح برنامه‌ریزی‌های محلی به نوعی وابسته به اطلاعات جغرافیایی هستند. بنابراین فناوری‌هایی که به بشر امکان استفاده بهینه از این اطلاعات را ارزانی نماید از اهمیت شایانی برخوردار می‌باشند. در همین راستا برای نخستین بار در دهه ۱۹۶۰ میلادی از کامپیوتر به عنوان یک ابزار جهت تجزیه و تحلیل و نمایش داده‌های جغرافیایی استفاده شد. براساس چنین کاربردی بود که شالوده نظام‌های اطلاعات جغرافیایی در دهه ۱۹۷۰ میلادی پایه‌ریزی شد. نظام‌های اطلاعات جغرافیایی، نظام‌های خودکار برای به‌دست آوردن، ذخیره، بازیابی، تجزیه و تحلیل و نمایش داده‌های جغرافیایی می‌باشند.

در پایان، مطالعه کتاب فوق را به تمامی همکاران و مخاطبان رازی توصیه می‌کنیم. و برای پایان برای آقای دکتر رضاییان همکار خوبمان آرزوی

توفیق داشته و کماکان چشم انتظار مقالات خوششان برای رازی هستیم.

